

Piotr JAKUBOSZCZAK*

SZKOLENIE TAKTYCZNE W OKRESIE TWORZENIA SZKÓŁ OFICERSKICH INŻYNIERII WOJSKOWEJ WOJSKA POLSKIEGO W LATACH 1923 – 1939

Szkolenie taktyczne w okresie międzywojennym odgrywało istotną rolę w szkoleniu wojsk. Dotyczy to również czasów współczesnych. W przypadku szkolenia kadry zawodowej i pododdziałów wojsk saperских obejmowało ono w zwartą całość wiedzę z zakresu przedmiotów specjalistycznych, wykorzystywaną w działaniu praktycznym przez pododdziały na polu walki oraz w pracy sztabów. Ponadto określało zasady działania w walce oraz w terenie. Głównym przedmiotem, który określał zasady użycia wojsk saperских jako odrębnego rodzaju wojsk była Taktyka Saperów, wspomagana przez cały szereg przedmiotów zaliczanych do grupy przedmiotów z zakresu szkolenia taktycznego.

Samodzielny, odrębny proces kształcenia zawodowych, oficerskich kadr saperских rozpoczął się z chwilą utworzenia Oficerskiej Szkoły Inżynierii w Warszawie w 1923 r., która w ramach reorganizacji szkolnictwa wojskowego zmieniała swoje oblicze, ale nie zmieniała głównego celu, jakim pozostało kształcenie oficerów – saperów, w tym w ramach szkolenia taktycznego na potrzeby inżynierii wojskowej.

Oficerska Szkoła Inżynierii w Warszawie 1923 – 1928

Rozkazem Szefa Sztabu Generalnego L. 6603/szk. z dnia 6 czerwca 1923 r. została powołana do życia Oficerska Szkoła Inżynierii (OSInż.) w Warszawie przy ulicy Nowowiejskiej, która miała kontynuować kształcenie oficerów wojsk technicznych: saperów¹, saperów kolejowych, łączności i samochodowych po zlikwidowanym Wydziale Inżynierii Głównej Szkoły Artylerii i Inżynierii w Warszawie utworzonym w 1922 r., będącym namiastką pierwszej szkoły oficerskiej wojsk inżynieryjnych po przekształceniu organizacji szkolnictwa typu wojennego na okres pokojowy². W latach

* kpt. mgr inż. Piotr JAKUBOSZCZAK - Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych

¹ Nazwa saper (z francuskiego *sapeur*) pochodzi od słowa *sapa* – rowu budowanego pod ogniem przeciwnika.

² Dziennik Rozkazów MSWojsk., 19.6.1923, nr 23, poz. 29; *Jednodniówka Oficerskiej Szkoły Inżynierii*, Warszawa - sierpień 1928, s. 4.

1918-1922 kadry inżynieryjne kształcono w kościuszkowskim obozie Szkolnym Saperów oraz podległej mu Szkole Podchorążych Saperów. Swoje powstanie szkoła zawdzięcza inicjatywie i ogromnemu zaangażowaniu twórcy saperów w odrodzonej Rzeczypospolitej, generałowi brygady Mieczysławowi Dąbkowskiemu³ – szefowi Departamentu V Inżynierii i Saperów Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Należy podkreślić, iż duży wpływ na organizowanie się polskiego szkolnictwa wojskowego w latach 1918-1928, w tzw. „okresie francuskim”, i nadawanie ogólnego kierunku kształcenia mieli oficerowie francuscy, przebywający w Polsce w ramach Francuskiej Misji Wojskowej, która pod względem fachowym miała przekazać wzorce organizującej się polskiej armii odnośnie doktryny, organizacji, szkolenia itp⁴. Francuska doktryna wojenna przewidywała, że głównym celem wojsk saperskich na przyszłym polu walki była realizacja zadań technicznych oraz przygotowanie do wzięcia udziału w bitwie.

Studia w szkole trwały 3 lata. W pierwszym roku słuchacze otrzymywali podstawowe wykształcenie wojskowo-techniczne, jednolite dla wszystkich rodzajów broni. Podczas następnych lat kształcenia następowała specjalizacja ukierunkowana na zasób wiadomości niezbędny dla młodszego oficera danego rodzaju broni. Przez pierwsze dwa lata kształcono podchorążych, którzy na trzecim roku kontynuowali naukę już jako zastęp oficerów mianowanych do stopnia podporucznika. Do 1925 r. proces kształcenia był skierowany jedynie na kierunek przygotowujący przyszłe kadry w specjalności oficer saper – wojsk kolejowych⁵. OSInż. nie była uczelnią typu wyższego⁶. Pomimo to od jej absolwentów wymagano dużej wiedzy technicznej, a system kształcenia zbliżony był do studiów wyższych i potwierdzany formalnie nadawaniem dyplomu ukończenia państwowej wyższej szkoły technicznej (półdyplomu Politechniki Warszawskiej)⁷. Uprawniał on do zajmowania stanowisk I kategorii w państwowej służbie cywilnej. Na murach uczelni umieszczone zostało hasło, będące jednym z celów dydaktycznych zawartych w statucie szkoły: „Przez wiedzę do chwwały ojczyzny”, które do dzisiaj towarzyszy podchorążym – saperom na drodze do zdobycia upragnionych szlifów oficera wojsk inżynieryjnych Wojska Polskiego⁸.

³ Generał Dąbkowski – działacz niepodległościowy, dowódca kompanii saperów I Brygady Legionów. W latach 1921-1925 szef Departamentu V Inżynierii i Saperów MSWojsk. Następnie dowódca 7 Dywizji Piechoty w Częstochowie. Od 1932 r. inspektor saperów Sztabu Głównego, a od 1936 r. dowódca saperów i szef fortyfikacji Sztabu Głównego. W wojnie obronnej 1939 r. pełnił obowiązki na wymienionym stanowisku przy Wodzu Naczelnym. Odznaczony m.in.: Orderem Polonia Restituta III i IV kl., Krzyżem VM V kl., Krzyżem Niepodległości z Mieczami, czterokrotnie Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi, zob. Z. Barszczewski, *Sylwetki Saperów*, Warszawa 2001, s. 38-40.

⁴ Szerzej na ten temat piszą: R. Tomaszewski, *Odbudowa polskiego szkolnictwa wojskowego 1908-1923*, Toruń 1997, s. 90-93; T. Schramm, *Francuskie Misje Wojskowe w państwach Europy Środkowej 1919-1938*, Poznań 1987, s. 130-131.

⁵ Szczegółowy przebieg procesu dydaktycznego w pierwszym pięcioleciu działalności OSInż. został przedstawiony w opracowaniu pt.: *Jednodniówka Oficerskiej ...*, s. 6-42.

⁶ Obszerniej na temat kształcenia oficerów wojsk saperskich na poziomie wyższym pisze P. Jakuboszczak, *Kształcenie polskich kadr wojsk saperskich na poziomie wyższym w okresie międzywojennym*, [w:] *Zeszyty Naukowe WSOWLąd*, nr 2, Wrocław 2007, s. 96-105.

⁷ R. Tomaszewski, *Odbudowa ...*, s. 166.

⁸ CAW, Szkoła Podchorążych Saperów, sygn. 340.7.42, Statut Oficerskiej Szkoły Inżynierii, 1923 r.

W roku szkolnym 1923/24, podczas okresu letniego trwającego od 15 czerwca do 1 sierpnia, przeprowadzono zajęcia z zakresu prac saperских, terenoznawstwa i wyszkolenia ogólnowojskowego w Kościuszkowskim Obozie Szkolnym Saperów z siedzibą w Warszawie na Powązkach.

W zakres przedmiotów ogólnowojskowych wykładanych w szkole wchodziła m.in.: Taktyka, którą prowadził major Władysław Spałek⁹ – dowódca batalionu szkolnego (1923 – 1926) oraz podpułkownik Bost¹⁰ – oficer armii francuskiej, Geografia Wojskowa - kapitan Szyling, Artyleria – kapitan Robowski, kapitan Biliński, Terenoznawstwo – pułkownik Krentzinger.

Niezależnie od normalnego szkolenia podchorążych szkoła prowadziła, w roku szkolnym 1924/25, dwa Kursy Doskonalenia Oficerów Saperów dla oficerów młodszych. Ukończyło je 118 słuchaczy.

W roku szkolnym 1925/26 zostały zmienione programy nauczania. Wykłady z Taktyki prowadzili: podpułkownik Sztabu Generalnego (S.G. - odpowiednik oficera dyplomowanego) Bolesław Krzyżanowski – wykładowca Taktyki Piechoty Wyższej Szkoły Wojennej (WSWoj.) w Warszawie i major S.G. Franciszek Rosner. Ilość godzin wykładowych na pierwszym roku nauki wynosiła 25, na drugim 20, na trzecim zajęcia nie były prowadzone. Na drugim roku była wykładana Geografia Wojskowa w liczbie 20 godzin, Artyleria w liczbie 35 godzin. Terenoznawstwo weszło w zakres przedmiotów wojskowo – technicznych i na kierunku saperским było wykładane na pierwszym i drugim roku nauki w liczbie 30 i kolejno 15 godzin przez pułkownika Krentzingera, kapitana inż. Mickiewicza i porucznika Pudło.

W powyższym roku szkolnym, w październiku, prowadzony był przy szkole roczny I Kurs Fortyfikacyjny dla oficerów sztabowych, mający charakter studiów wojskowo-technicznych. Na wykładowców zostali zaproszeni wybitni specjaliści wojskowi i profesorowie cywilni. Przedmiot Taktyka Ogólna w ilości 210 godzin prowadzili wykładowcy WSWoj: podpułkownik S.G. Tadeusz Zieleniewski¹¹ i podpułkownik S.G.

⁹ Major Spałek brał udział w I wojnie światowej jako podporucznik armii rosyjskiej w 1 batalionie saperów syberyjskich; do 1923 r. w 1 pułku saperów; walczył jako ochotnik w III powstaniu śląskim, był szefem Oddziału Inżynierii i Saperów Naczelnej Komendy Wojsk Powstańczych; podczas przewrotu majowego w 1926 r., wierny rządowi, dowodził grupą słuchaczy broniąc rejonu OSInż., WSWoj. i części lotniska mokotowskiego; zajmował m.in. stanowiska: dowódcy batalionu mostowego (mianowany na stopień podpułkownika), zastępcy dowódcy 9 pułku saperów, zastępcy dowódcy Broni Pancernych i dowódcy 1 Grupy Saperów. We wrześniu 1939 r. dowódca Wojsk Kolejowych w Polu. Wielki zwolennik *utechnicznienia* armii. Odznaczony m.in.: Krzyżem VM V kl. i Krzyżem Walecznych, zob. CAW: Akta odznaczeniowe VM, Władysław Spałek, sygn. VM 39-3041; Batalion Mostowy, sygn. 325.14.5, Rozkaz dzienny nr 43, 127/30 ; Z. Barszczewski, op. cit., s. 125-126; *Encyklopedia Powstań Śląskich*, Opole 1982, s. 318.

¹⁰ Podpułkownik Bost - członek Francuskiej Misji Wojskowej, absolwent École Polytechnique w Paryżu, w latach 1924/27 Kierownik Katedry Taktyki Saperów WSWoj. w Warszawie, zob. A. J. Szugajew, *Saperzy w służbie Polsce - Księga pamiątkowa*, Stowarzyszenie Saperów Polskich na obczyźnie - Londyn 1985, s. 623.

¹¹ Podpułkownik Zieleniewski - absolwent WSWoj. w Paryżu; asystent pułkownika armii francuskiej Louis'a Faury (dyrektora nauk WSWoj. w Warszawie) z Francuskiej Misji Wojskowej; dyrektor nauk WSWoj.; twórca schronów bojowych w rejonie Korbielowa i Węgierskiej Górki. Podczas Kampanii Wrześniowej 1939 r. dowódca 33 Dywizji Piechoty Rezerwowej, zob. P. Stawecki, *Oficerowie dyplomowani Wojska Polskiego Drugiej Rzeczypospolitej*, Wrocław 1997, s. 73, 115, 247.

Józef Jaklicz¹², a jako asystent występował major Władysław Spałek. Wśród wielu różnych przedmiotów prowadzono także wykłady z Taktyki Saperów – 40 godzin. Przedmiot ten prowadził doświadczony oficer saperów pułkownik inż. Zygmunt Nawratil¹³. Wykładano także Taktykę innych rodzajów broni: Lotnictwa – 10 godzin – kapitan Przedborski; Czołgów – 10 godzin – kapitan Korczyński; Łączności – 20 godzin – podpułkownik S.G. Dahlen; Walki Chemicznej – 18 godzin – podpułkownik S.G. Jasiński, major Sypniewski, kapitan Rudnicki; Marynarki – 20 godzin – komandor podporucznik Sztajer. Geografię Wojskową prowadził pułkownik S.G. Zawadzki w liczbie 30 godzin, a Artylerię – 40 godzin – major Maliszewski. Słuchacze kursu odbyli cały szereg ćwiczeń i podróży taktyczno - fortyfikacyjnych na terenie kraju. Podróż taktyczna zrealizowana z WS Woj. wykazała porównywalne przygotowanie słuchaczy kursu ze słuchaczami wymienionej uczelni. Wiadomo, że program z taktyki oparty był na programie WS Woj. Kurs ukończyło 24 oficerów.

Nauka Taktyki w roku szkolnym 1926/27 prowadzona była według programu z roku poprzedniego, a wykłady z tego przedmiotu realizował nowy dowódca batalionu szkolnego, kapitan Wacław Damrosz. Szkoła prowadziła także II Kurs Fortyfikacyjny dla oficerów sztabowych. Taktykę Ogólną w ilości 175 godzin wykładał podpułkownik S.G. Zieleniewski. Ponadto wykłady z Taktyki Piechoty – 52 godziny, prowadzili: podpułkownik S.G. Krzyżanowski i major S.G. Rosner, a z Taktyki Saperów – 10 godzin, prowadził podpułkownik armii francuskiej Bost. Wykłady prowadzono także z: Artylerii – 15 godzin – major S.G. Łunkiewicz; Taktyki: Lotnictwa – 9 godzin, Czołgów – 9, Łączności – 14 godzin – major Kłys, Walki Chemicznej – 13 godzin, Marynarki – 4 godziny – kapitan marynarki Laskowski oraz z Geografii Wojskowej – 20 godzin. Kurs ukończyło 16 oficerów.

W roku szkolnym 1926/27 odbył się także Kurs Doszkolenia Młodszych Oficerów Saperów, podczas którego przeszkolonych zostało 18 oficerów.

W roku szkolnym 1927/28, w lutym, został otwarty przy szkole 6 miesięczny Kurs Doskonalenia Oficerów Sztabowych Saperów. Wśród wykładanych przedmiotów były m.in.: Taktyka Ogólna, Taktyka Piechoty, Taktyka Artylerii – razem 154 godziny. Wykłady prowadzili: podpułkownik S.G. Zieleniewski, major S.G. Stefan Springer (oficer artylerii), major S.G. Tadeusz Tomaszewski (asystent WS Woj.) i major S.G. Rosner. Zajęcia odbywały się również z Organizacji Saperów – 10 godzin, wykładowca major Czarnecki. Kurs ukończyło 24 oficerów.

Według programów kształcenia za lata 1926/28, w ramach przedmiotów ogólnowojskowych wykładanych w czasie studiów, ćwiczenia taktyczno-fortyfikacyjne

¹² Podpułkownik Jaklicz - absolwent Escole Supérieure de Guerre (WS Woj.) w Paryżu. Szef Oddziału III Sztabu Głównego Wojska Polskiego. W 1939 r. drugi zastępca szefa Sztabu Głównego, zob. P. Stawecki, op. cit., s. 35, 113.

¹³ Pułkownik Nawratil - absolwent Wojskowej Akademii Technicznej w Wiedniu oraz Wyższego Kursu Inżynierii; w czasie I wojny światowej walczył jako oficer zawodowy w armii austro - węgierskiej na froncie wschodnim i włoskim; w czasie wojny polsko - bolszewickiej w strukturach Ministerstwa Spraw Wojskowych, podczas obrony Warszawy dowódca Grupy Fortyfikacyjnej Nr 8 Naczelnego Dowództwa; następnie dowódca kursów szkolnych, inspektor saperów Departamentu V oraz szef saperów X Okręgu Korpusu. Odznaczony m.in.: niemieckim Krzyżem Żelaznym II kl., austriackim Krzyżem Karola, dwukrotnie Krzyżem Walecznych, francuskim Krzyżem Legii Honorowej V kl. i Palmą Akademicką, zob. CAW, Akta personalne, Zygmunt Nawratil, sygn. 2972.

obejmowały 75 godzin. W czasie sesji egzaminacyjnych oceniano słuchaczy według 10 stopniowej skali ocen.

W czasie funkcjonowania Oficerskiej Szkoły Inżynierii ukończyło ją 144 podchorążych.

Szkoła Podchorążych Inżynierii w Warszawie 1928 – 1935

W latach 1928–1929 przeprowadzono reformę szkolnictwa wojskowego, w tym szkolnictwa wojsk technicznych. Jesienią 1928 r., na podstawie rozkazu Ministra Spraw Wojskowych, OSInż. zmieniła nazwę na Szkołę Podchorążych Inżynierii (SPIInż.)¹⁴.

Wiele krytycznych opinii spowodowało istotną modyfikację kształcenia słuchaczy¹⁵. Zmianom uległy struktury organizacyjne szkoły oraz programy nauczania, w których zmniejszono liczbę godzin z przedmiotów ogólnokształcących na korzyść przedmiotów specjalistycznych. Taktyka w ramach przedmiotów ogólnowojskowych pozostała bez zmian.

W pierwszej połowie lat trzydziestych, w ramach ówczesnych założeń doktryny wojennej opartej na własnych rozwiązaniach, nieobciążonej wpływami francuskimi, dostosowano sposób użycia wojsk saperów w różnych rodzajach działań bojowych, mianowicie, w działaniach: obronnych, opóźniających, zaczepnych, pościgowych i marszu bojowym. W omawianym okresie rozpoczęło się także wspólne szkolenie pododdziałów saperów liniowych z formacjami broni połączonych: piechoty, kawalerii, artylerii, broni pancernej.

Podchorążowie o specjalności wojska łączności kształceni byli według odrębnego programu, nieuwzględniającego przedmiotów typowo saperów.

Od roku akademickiego 1929/30 słuchacze trzeciego roku nauki byli podchorążymi, których promowano na oficerów dopiero po zakończeniu nauki.

19 października 1929 r. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki wręczył SPIInż. sztandar ufundowany przez Stowarzyszenie Techników w Warszawie.

W latach 1930 – 1931 przy szkole przeprowadzono dwa Kursy Fortyfikacyjne dla oficerów, które ukończyło 60 słuchaczy.

29 października 1933 r. na terenie uczelni, w obecności najwyższych władz państwowych i społeczeństwa, dokonano odsłonięcia pomnika „Poległym Saperom”¹⁶.

¹⁴ Wyższa Szkoła Oficerska Inżynierii Wojskowej im. gen. J. Jasińskiego we Wrocławiu – Historia, tradycje, współczesność /zarys dziejów/ 1923-1944-1994, Wrocław 1994, s. 38-39.

¹⁵ Generał brygady Tadeusz Kutrzeba - inspekcjonujący SPIInż. w latach 1928/36 uważał, że „...oficer saperów musi być nie tylko technikiem, ale taktycznie rozumieć i znać metody walki broni, którą wspiera. Trzeba, więc SPIInż. uczynić uczelnią typowo wojskową.” Major Władysław Weryho (wykładowca i starszy wykładowca Topografii SPIInż. w latach 1926/31, kierownik Katedry Taktyki Saperów WSWoj. w Warszawie, inspektor saperów Sztabu Głównego WP) głosił pogląd, że musi istnieć ciągła współpraca pomiędzy szkołą, a oddziałami liniowymi, ponieważ „wysoka wiedza bez zdolności przystosowania się do praktycznych potrzeb i zadań pracy liniowej nie przedstawia większej korzyści dla pracy w oddziałach”, zob. zob. CAW, Wyższa Szkoła Wojenna, sygn. 340.1.28, Raport generała T. Kutrzeby w sprawie saperów z 15.04.1931 r., s. 58-66; Z. Cutter, *Saperzy polscy 1918 – 1939*, Wrocław 2001, s. 131; A. J. Szugajew, op. cit., s. 647.

¹⁶ Pomnik „Poległym Saperom” upamiętniał nazwiska saperów, oficerów, podoficerów i szeregowych, poległych za niepodległość ojczyzny w latach 1914-1921 oraz nazwy pól bitewnych, które zostały

W skład komitetu budowy pomnika wchodził m.in. były dowódca batalionu szkolnego i wykładowca Taktyki w OSInż. podpułkownik Władysław Spałek.

W czasie funkcjonowania Szkoły Podchorążych Inżynierii ukończyło ją 485 podchorążych.

Szkoła Podchorążych Saperów w Warszawie 1935 – 1939

Na początku 1935 r. w wyniku reorganizacji i modernizacji Sił Zbrojnych II RP SPInż. została częściowo przeorganizowana, zmieniając też nazwę na Szkołę Podchorążych Saperów (SPSap.)¹⁷.

Szkolenie kadr wszystkich szczebli wymagało dopasowania do potrzeb i wymagań przyszej wojny. Szkolenie i kształcenie kadr saperskich realizowano dwutorowo. W SPSap. kształcono oficerów do szczebla dowódcy plutonu, a w Wyższej Szkole Inżynierii (WSInż.) prowadzono kształcenie specjalistyczne oficerów dla potrzeb wyższych szczebli dowodzenia. Zaprzeszono kształcenia kandydatów na oficerów łącznie na bazie SPSap.

Wiadomo, że część kadry dowódczej z batalionu szkolnego pełniła równocześnie w SPSap. funkcje dydaktyczne. Dowódca 2 kompanii szkolnej, kapitan Stanisław Gawkowski, pełnił obowiązki kierownika przedmiotu Terenoznawstwo, a dowódca 4 kompanii szkolnej, kapitan Jan Ulejczyk obowiązki kierownika przedmiotu Taktyka Saperów. Natomiast kierownikami pozostałych przedmiotów z zakresu szkolenia taktycznego była kadra pełniąca funkcje dydaktyczne. Major dyplomowany piechoty Władysław Bartosik pełnił obowiązki kierownika przedmiotu Taktyka Ogólna, kapitan piechoty Michał Marchewa odpowiadał za Taktykę Piechoty, a kapitan geografi Feliks Gąsiewicz za Geografię Wojskową¹⁸.

Do 1937 r. trwały prace nad modyfikacją procesu kształcenia, którego celem było zwiększenie czasu szkolenia praktycznego z przedmiotów ogólnowojskowych oraz typowo saperskich kosztem przedmiotów ogólnych.

1 listopada 1936 r. Szkoła Podchorążych Saperów połączyła się z Wyższą Szkołą Inżynierii, stanowiąc jej integralną część, a zarazem bazę rekrutacyjną.

W wyniku zmiany programów nauczania zwiększono jednak ilość godzin z przedmiotów ogólnych. Jednocześnie zapewniono podchorążym drugiego i trzeciego rocznika częstsze udziały w ćwiczeniach praktycznych z innymi rodzajami broni, m.in. z bronią pancerną i lotnictwem, które były organizowane przez kierownictwo wojsk inżynieryjnych (w drugiej połowie lat trzydziestych sprecyzowano rolę wojsk saperskich, głównie szczebla taktycznego, w działaniach manewrowych we współdziałaniu z własną bronią pancerną oraz w zakresie zwalczania broni pancernej przeciwnika).

umieszczone na tablicach ustawionych w jego tylnej części. Inicjatorem budowy pomnika był generał brygady Mieczysław Dąbkowski. Pomnik został usunięty przez hitlerowców podczas II wojny światowej. Wiadomo, że przetrwał okres wojny, lecz zaginął w niewyjaśnionych okolicznościach, zob. *Dzień Inżynierii Wojskowej*, wyd. pamiątkowe czasopisma: Na Widnokręgu SPIInż., Warszawa 1933.

¹⁷ *Wyższa Szkoła ...*, s. 39-40.

¹⁸ CAW, Wyższa Szkoła Inżynierii, sygn. 340.5.1, Obsada oficerów Wyższej Szkoły Inżynierii, Dodatek do rozkazu szkolnego nr 24 z dn. 28.11.1936 r.

W czasie funkcjonowania Szkoły Podchorążych Saperów ukończyło ją 380 podchorążych.

Wyższa Szkoła Inżynierii (Wojskowa Szkoła Główna Inżynierii) w Warszawie 1936 – 1939

Wyższa Szkoła Inżynierii została utworzona 1 listopada 1936 r. na podstawie rozkazu ministra Spraw Wojskowych z 20 października powyższego roku¹⁹. Nie miała jednak statusu uczelni wyższej typu akademickiego. Po wielu staraniach, uchwałą Sejmu z dnia 23 czerwca 1939 r., WSInż. otrzymała status państwowej uczelni akademickiej, równocześnie zmieniając nazwę na Wojskową Szkołę Główną Inżynierii²⁰.

Na mocy postanowień artykułu 2 uchwały sejmowej, głównym zadaniem uczelni było: „*przygotowanie oficerów – saperów drogą wyższych studiów techniczno – taktycznych na oficerów – fortyfikatorów, na przyszłych dowódców – saperów wielkich jednostek taktycznych i związków operacyjnych, oficerów sztabów saperskich tych związków oraz na dowódców jednostek, wykładowców i współpracowników instytucji wojskowych*”²¹.

Przed przyjęciem do szkoły, kandydaci musieli odbyć przygotowawcze kursy taktyczne oraz praktykę fortyfikacyjną i byli zobowiązani do poddania się egzaminowi wstępnemu z matematyki i przedmiotów technicznych.

Czas trwania studiów w WSInż. wynosił 2 lata. Wykłady i ćwiczenia obejmowały przedmioty realizowane w dwóch działach: technicznym i wojskowym.

W tym ostatnim wykładano m.in. Taktykę Ogólną w ilości 177 godzin oraz Taktykę Rodzajów Broni i Służb – łącznie 264 godziny, w tym 100 godzin Taktyki Saperów oraz Geografię Wojskową – 34 godziny²².

Dział przedmiotów wojskowych podlegał dyrektorowi nauk taktycznych. Obowiązki dyrektora pełnił podpułkownik dyplomowany piechoty Franciszek Junker²³.

Wiadomo, że jego asystentami na dzień 28 listopada 1936 r. byli saperzy: kapitan dyplomowany Leonard Matrybiński i porucznik inż. Artur Oborski.

¹⁹ Szerzej na temat szkoły pisze E. Siemek, *Wyższa Szkoła Inżynierii* (maszynopis), Warszawa 1975, BN WSOWL - Oddz. nr 2; CAW, *Wyższa Szkoła Inżynierii*, sygn. 340.5.20, Statut WSInż., 1936 r.; Do-datek Tajny nr 9 do Dziennika Rozkazów MSWojsk., 20.10.1936, nr 23, poz. 49.

²⁰ *Ustawa o Wojskowej Szkole Głównej Inżynierii*, Dziennik Ustaw RP, 1939 r., nr 57, poz. 368; A. J. Szugajew, op. cit., s. 210-211.

²¹ *Ustawa o Wojskowej ...*, nr 57, poz. 368.

²² Z. Cutter, *Saperzy polscy ...*, s. 146.

²³ Podpułkownik Junker - walczył w składzie 3 pułku piechoty Legionów Polskich i w II Korpusie Wschodnim oraz w oddziale pułkownika Pogorzelskiego; następnie służył jako dowódca kompanii i instruktor szkoły podoficerskiej w 26 pułku piechoty, był dowódcą batalionu w 59 pułku piechoty oraz wykładowcą w Centrum Wyszkożenia Piechoty. Odznaczony m.in.: Krzyżem VM V kl., Krzyżem Niepodległości, czterokrotnie Krzyżem Walecznych oraz francuskim Medalem de la Victorie, zob. CAW: Akta personalne, Franciszek Junker, sygn. 1769/89/2052; Centrum Wyszkożenia Piechoty, sygn. 340.12.11, Rozkaz dzienny 252/33; 59 pułk piechoty, sygn. 320.59.11, Rozkaz dzienny nr 251/31, 256/31, 273/31; WSInż., sygn. 340.5.3, Rozkaz dzienny nr 63/37; WSInż., sygn. 340.5.1, Obsada oficerów

Oprócz swojej bazy dydaktycznej, WSInż. korzystała z bazy WSWoj. w zakresie przedmiotów wojskowych. Ponadto organizowano wspólne podróże taktyczno-historyczne w ramach zajęć dowódczo-praktycznych.

W czasie funkcjonowania Wyższej Szkoły Inżynierii studiowało w niej 84 oficerów.

W całym okresie międzywojennym wykształcono 2713 oficerów wojsk saperskich, w tym w okresie pokojowym, na poziomie zawodowym (w oparciu o OSInż., SPInż., SPSap.) – 777 i na poziomie wyższym 241 (wyższe studia wojskowe i cywilne)²⁴.

Szkolenie taktyczne w okresie międzywojennym było istotnym elementem szkolenia wojsk saperskich, na temat którego niejednokrotnie toczono dyskusje. Istniały bowiem rozbieżności koncepcji, co do ważności wyszkolenia taktycznego i technicznego oraz ich wzajemnego powiązania. Do początku lat trzydziestych, priorytet posiadało wyszkolenie techniczne, w szczególności pod względem przygotowania pododdziałów saperów liniowych do realizacji zadań na polu walki.

²⁴ Z. Cutter, *Wyższe szkolnictwo inżynieryjne Wojska Polskiego w okresie międzywojennym*, [w:] „Zeszyty Naukowe WSO im. T. Kościuszki”, nr 1, Wrocław 2000, s. 81.